„ЗАСТАВА“ излази редовно: **средом, петком и недељом** на целом табаку, **уторником** на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт годин . . . . . 3 ф. 50 н.

Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За **ОГЛАСЕ** плаћа се од сваке врсте 6 нов оваких ситних слова, а за жиг се плаћа 30 новч. сваки пут.
За „**Приноспано**“ плаћа се 20 н. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „**ЗАСТАВЕ.**“

Уредништво и администрација „Заставе„ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Појединн бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 196. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 31. ДЕЦЕМБРА 1896. **ГОДИНА XXXI.**

Данашњим даном навршује се *тридесет прва* година „Заставина“ живота, које је она у љутој борби за народна права провела.

У нову годину ступа „Застава“ новом вољом и новом снагом и развиће најживљи рад да народну ствар до победе доведе а душманске стреле и нападаје одбије. И у тој борби неће штедети никога, као што то ни до сада није чинила за те су се и подигли сви непријатељи и лажни пријатељи народни да јој опстанак поткопају.

Но зли умишљаји им неће се остварити, и „Застава“ очекује да се српски народ још боље око ње окупи и чврсто је подржи, да се поносно виј на бедему народне одбране.

Тога ради позивамо и молимо све народне пријатеље да се свестрано трудиме да у новој години што боље прошире круг „Заставиних“ пријатеља, присталица и претплатника, а ми смо се постарали да у новој години „Застава“ извештајима и брзојавима још боље, брже и свестраније буде извештена о светским и народним догађајима.

Но да би то у стању била, то је управа српске народне радикалне странке, у чије је руке прешло власништво „Заставе“ решила, да у новој години укине сваку вересију, која је до сада подгризала опстанак листа, зато се позивају сви дужници да у најкраћем року и исплате свој дуг и обнове своју претплату, јер на вересију **НИКОМ** лист слати нећемо!

БУДИМО НА ОПРЕЗУ!

(Од нашег извештача.)

Будимаешта, 28. децембра.

Мојим дописом од 20. децембра који сте донели у 192. броју „Заставе“ погодио сам у зољино гнездо.

Због њега напали су и мене и вас, па ипак сам ја задовољан, јер су дотерани до дувара признали истину. У земунском „Новом Времену“ признају, да је овде у Будимпешти био један виђен члан саборског одбора, и то чини ми се баш главом др. *Ника Максимовић*, и да су саборском одбору преко њега испоручене жеље владајућих кругова.

Жеље су те врло давнашње а оснивају се на једној старој погодби између владе и јерархије. По тој погодби обвезана је јерархија не сметати развијању мађарске државне идеје. а влада је дужна потпомагати превласт јерархије над народом.

Демократски дух народа српског, врло је мрзак владајућим круговима, с тога га свуда узбијају. Демократски тај дух омогућава утицај световног елемента, дакле народа, на судбину цркве и свега што с њоме у свези стоји, а исти демократски дух смета тиме и превласти јерархије и напредовању државне мађарске мисли.

„Хоћемо да дамо већу автономију цркви и њезиним служитељима, али хоћемо и да сузбијемо утицај народа на цркву“, то им је сада девиза, под којом мисле да сузбију народ, а помогну превласти јерархије, која је и онако проста играчка у њиховим рукама.

Немојте се дакле варати! Автономија ће се проширити у смислу превласти јерархије, а тиме ће се још боље учврстити државна превласт. Владајући кругови ни пошто неће попустити од свога захтева да 25 свештеничких посланика бирају искључиво сами свештеници. Избори ти биће да како под притиском својих јерархијских власти, и тиме ће се створити на народно-црквеном сабору нова фаланга, која ће попут некадањих преторијанаца све оно створити, што им се од горе налагало буде. Ти 25 свештеничких посланика са епископатом лако ће уз „малу“ припомоћ политичких власти, која ни до сада изостајала није, истесати себи згодну већину, за коју треба још маленкост од 7 до 8 световних посланика; а место досадашње народне црквено-школске автономије, народ ће српски добити таку јерархијску автономију, које ће се драге воље ратосиљати.

Неуљуљкавајте се у празним надеждама, иза ваших леђа воде се већ преговори. Недајте се уљуљкавати сиренским гласовима, већ отворите добро очи и будите народ за времена, да не буде доцкан!

СЕТИМО СЕ НАШЕГ НАРОДНОГ МЕЗИМЧЕТА.

(Свршетак.)

Остаје нам још, да сравнимо број чланова Матичиних са позоришним и то само у неким већим и знатнијим местима нашим.

	Матичиних				Позоришњих			
	уписано свега	умрло	корпорације	остаје личних	уписано свега	умрло	корпорације	остаје личних
Бечкерек	14	5	2	7	9	6	—	3
Вршац	13	5	—	8	44	19	2	23
Вуковар	23	9	1	13	10	3	4	3
Земун	32	11	3	18	24	16	3	5
Ириг	14	2	3	9	1	—	—	1
Карловци	44	9	4	31	9	2	1	6
Кикинда	27	12	2	13	13	2	1	10
Митровица	62	14	6	42	20	3	3	14
Осек	11	3	1	7	4	2	—	2
Панчево	51	14	1	36	13	6	2	5
Рума	26	6	3	17	10	1	1	8
Сента	34	7	2	25	13	8	1	4
Сомбор	39	20	2	17	20	4	3	13
Суботица	15	3	—	12	6	3	—	3
Темишвар	24	17	2	5	10	4	1	5
Нови Сад	208	102	4	102	119	54	4	61
Сентомаш	40	6	1	33	6	3	3	0

Сентомаш! Србобран! Кад му име изрекнеш, пуна су ти уста; јер се буде у теби слатке успомене на негдашњу славу његову а понос српски, а кад погледаш том богатом Србобрану на број личних позоришних чланова, туга те обузима, срце те боли, душа ти плаче. У место да је први међу првима, он је последњи међу последњима. Па кад му образ подноси нек му је.

Од наших већих места немају ни једног дичног члана: Ада, Нови Бечеј, Перлез, Тител, Шид, Вуковар, Горњи Карловци, Сентандрија и Србобран; а могло би бити много више чланова него што их има у: Ст. Бечеју, Иригу, Ср Карловци, Осеку, Ст. Паланци, Панчеву, Суботици, Меленци и Загребу. —

Кад је управни одбор увидео, да су како која година позоришне потребе све то веће, а да их немамо откуд подмирити, ако нећемо да крњимо и онако незнатну главницу, предложио је главној скупштини, која је предлог и усвојила, те смо 1892. г. издали позив на цео народ и поједине родољубе за сталну припомоћ позориштну. Позив је послан: *српским православним архијерејима, манастирима*, општинама новчаним заводима, женским задругама, певачким друштвима, читаоницама и појединцима.

На тај наш очајни вапај одазвали су се одмах вазда родољубиви Панчевци са лепим годишњим прилогом од 1310 фор. за 5 година што уредно и принашају па тек доцније само још Новосађани са годишњом свотом од 1160 фор., но која свота како која година све то мањом постаје, јер се обећани прилози врло слабо и тешко уплаћују, тако, да ће много отпасти, јер неки, који су обећали па до некле и плаћали, баш неће даље да плаћају.

Пошто се приближује пета година панчевачким и новосадским прилозима а потребе не само да остају те исте, него још расту с дана на дан, дошао је одбор на ту мисао, да се обрати молбом на наше *новчане заводе за сталну припомоћ*, да би могли колико толико осигурати опстанак позоришта.

Тај је предлог прихватила и лањска главна скупштина и управни је одбор 1895. г. разаслао позив на 44 управитеља и 51 новчани завод, од којих се одазвали само њих 13 завода са целокупним приносом од 659 фор. и то само за сад без икакве обвезе за даље, ил' већином као један део чланарине, што се опет не сме трошити.

Па баш у тој лепој нади, да ће одзив бити обилат, повисила је лањска главна скупштина већини глумачког особља плату до ове главне скупштине; но ми смо се свиколици у својој претпоставци грдно преварили, јер с тим придошлим и обећаним прилозима не можемо ни из далека подмирити недостатак у овогодишњем прорачуну.

Пре 15 година није ни један глумац имао 25 година глумовања, па и најстарији служили су тада тек 15—18 година, те нису могли постићи ону висину плате, коју су достигли за ових 15 година, дакле је тако-звани „гаженштанд“ био онда много мањи него данас што је — као што смо напред видели.

Глумци, који су тада имали 24—30 фор., имају данас 60—65, а они са 50 фор. стоје данас на 80 фор.

Данас имамо две изврсне снаге, које служе неуморно овом нашем заводу преко 30 година, трећа је снага навршила лане 25 година а тако рећи још само за који дан па ћемо имати *још* два така 25-годишња члана, а сви су они дугом службом и савесним и изврсним својим радом постигли за то време највишу плату, коју

ПОДЛИСТАК

Легенда о винограду.

Ноје посади лозу. А лоза роди чокот, чокот роди винограде, а виногради родише вино, а вино роди изобиље и браћу његову: бекријање, заваду, немар.

И гле! Многи и многи не иду више усправљено како их створи Господ, него савладани вином, посрћу и пузе као животиње. И у својој напитости пролевају крв и завађају се с браћом и занемарују кућу. А у мамуру своме заборавише човечије достојанство, те не воде бригу о јавним стварима, нити о напретку народа свога.

И о разгњеви се Господ на престолу својему, и виде да од благослова његова хоће да постане клетва. Али у неизмерној благости својој смилује се на људе и пружи руку своју да им помогне.

И нареди:

да риба кит прогута са дна сиња мора груду камена.

и да ту рибу ухвату рибари.

и да разбију деца њихова тај камен.

и да из камена тога изађе на зрак бубица, која је тамо затворена од створења света, а која је ситна као прах са лептирова крила, али страшна као војска Фараона.

И крену се коло!

Да је Бог у свемоћи својој напустио на винограде непрегледне чопорове дивљих бивола, и они не би затрли и потаманили лозу, као она ситна животињица, коју створи Господ, али је човечије око не може сагледати.

Велика Америка и горда Француска поклекнуше прве под теретом тог живог праха. А дотле је Србин, на догледу Копаоника, Ртња, Фрушке Горе и Вршачке Куле мирно брао своје винограде. И у безграничној безбрижности својој, он није веровао да ће и њега снаћи беда, те је живео у мамуру с јутра на вечер, с данас на сутра.

И окрену се коло и по други ред.

Године 7377. по створењу света, а 1870. по доласку Христову на земљу, духну јак западни ветар и донесе на крили своји сухи лист винове лозе. И кад би у околини града Панчева, остави га тамо. А на том листу би клица оне прашак-животиње.

Срби јесте ли будни?! Чусте ли што?! Спазисте ли што?! Ово што вам сад би, горе је но да паде по среди вас војска непријатељска са копљима и мачевима!

Али се још пет пути окрене земља око сунца, док пронађоше књижници, да је већ и у околини Панчева подигла табор свој она животињица, која без мозга и памети, без мотике и ашова руши винограде, ствара у пуним подрумима пустош, утамањује песму а доноси сиротињу.

И забруја глас оних најсрчанијих: „Срби браћо на ноге! Вами је дао Бог памети, дао вам справе и алате, не дајте се!“

Али Србин који је дотле исмевао ону прашак животињу, макакса на домаку њену, Хеј да је то био душманин с мачем у руци Србин би бар покушао да му се одупре и побио би се с њим. Пред прашак животињом паде у очајање, предаде јој се на милост и немилост и она га покори. Опусте му земљу, испразни му подруме и врже га под сиротињу.

И би опет, да дође божији светац — Божић. И нема Србин од свог виновог рода, из свога винограда ни толико, да по свом лепом обичају испије чашу у славу Бога, наздрави своме оцу и матери, брату и сестри, пријатељу и непријатељу, путнику на мору, риби у води, тици у зраку па чак и вуку у гори. Сад му из страна света доносе вино, као што му отуда доносе за његову децу лутке и пајаце.

И заплака се Србин а кад се наплака, поче да размишља. И дође му пред очи, да он до сад није поштовао дар Божији, није знао шта зна, није се бринуо о чему треба, нити је учинио што је могао. Дође му тешко, поче да се каје и даде тврду веру сам себи: ако још једном дочека боље дане, да не ће више занемарити ни човечије достојанство нит српску дужност, нити домаће бриге . . .

И окрену се коло по трећи пут, и би да дође и опет божији празник — Божић. И дуну ветар од Новога Сада и разнесе на крилима поште по српском свету небројене листиће: „Винограда.“ То није као онај лист, који паде негда у околини Панчева. Ово су бели листови са безброј ситних слова, а свако то слово учило је Србина: како ће да подигне своје опустеле винограде у пркос прашак животињи.

Али има Србин јака непријатеља. Тај непријатељ живи у грудима његовим и онде му шапће дан ноћ: „лако ћемо“, „има времена“ и „не дај да те учи други, јер ниси ти глуп, а није ни тај други испио сву мудрост.“

И дуго се Србин борио с тим својим непријатељем. Дуго је говорио: „лако ћемо, јер ће нестати оне живе прашине, као што нестаје снега с пролећа“. Али виде, да му и отац умре чекајући на то, а да он оста глупљи и сиромашнији од оних, који су хтели да се поуче. И он онда победи сам себе, победи оног диндушманина свога, који живи у њему и који се опире свему што је ново, поклони се пред науком и поче да подиже винограде по новом начину.

Тешко је било Србина кренути, ал кад се покрете, он је прекрилио и своје учитеље Јер је то народ вешт и вредан, бистар и издржљив. И почеше да напредују виногради и да се пуне подруми и да се повраћа песма па и благостање у српске домове.

И сети се Србин обећања свога и поче да живи умерено и паметно, поче да води бригу о себи и о својима, о јавним стварима и о напретку народа свога.

И окрену се коло!

Све што би занемарено подиже се и процвета а добра срећа врати се. И поста и опет дика звати се Србином.

Из ока Србинова потече и опет суза, али не суза бола, већ суза радости. И кад убриса сузу, он се и опет промисли и паде му на памет, да у сваком злу има и нечег доброга и да је на путу његовог напретка она прашак животиња била управ: — божији благослов.

Из првог броја листа „Винограда“. **Ѳ.**

ми у опште до данас дајемо, па већ с тим је самим знатно повећан „гаженштанд“. Даље умножило се и позоришно особље, јер су вредни похађачи нашег позоришта желили и искали, да се на позорници нашој пева, јер да комаће са певањем и много више користи доноси — о чему се и управа осведочила — те су и тога ради издатци код позоришта знатно повећани, а најпосле треба нам и подмлатка, јер ће старије снаге данас-сутра сасвим оронути.

Славна скупштино! Данас нема ваљда ни једног ваљанијег позоришта на свету — или бар га је ретко — које се само ли од своје зараде — без чије му драго помоћи — издржава; једно је наше било, што се до данас како-тако таворило, што нас доста жртава стало, и ако хоћемо — што од нашег позоришта и очекујемо — да је наша позоришна дружина бар близу врхунца своје уметности, онда нам треба још више жртава, а за те су нама — као управи — сви познати извори исцрпљени, остало би нам да још само почнемо знатно капитал крњити, па би свршили са позориштем брзо; јер би појели и то мало главнице, те нит би имали онда позоришта ни капитала, ако се позоришту ма с које стране не притече у помоћ или се друго што не нареди.

Колико има наших великодостојника, велепоседника и других богаташа, које је Бог обдарио земаљским благом, те који би могли олако потпомагати позориште, кад би само хтели, па бар да су — од све муке — макар само и чланови „друштва за српско народно позориште“, али ни то нису. Колико је наше интелигенције, која знаде на што нам је позориште и шта му је смер, па ипак нит га потпомаже, нити се упису је бар у чланове. Чисто ми је зазорно изрећи, да би и Нови Сад могао имати бар још толико чланова колико их је сад, само кад би . . . .

Па колико је тек које великодостојника и првосвештеника, које имућних и интелигентних отишло с овог света за 35 година. а нису ни најмањег дарка оставили за собом на овај наш културно-просветни завод, да им се бар име спомиње!

Ал што да ређам још даље, та доста је и оволико, па да јасно обележим с једне стране жалост а с друге срамоту нашу.

Ето вам г. г. скупштинари, суморне ал верне слике данашњег стања нашег позоришта. И ако је данашња управа сву своју снагу, знање и умење у то уложила, да позориште наше постави и остави на чврћим ногама, ипак — и при најбољој вољи — није јој то пошло за руком; те јој не остаје ништа друго, него — пошто су сви њени покушаји — у првом реду за одржање а у другом за унапређење нашег позоришта — безуспешни остали, да најпосле благодари славној скупштини на поклоњеном поверењу и да уступи своје место другим људима, који ће — можда — боље умети повести коло среће нашег позоришта лепшем напретку и сјајнијој будућности, можда ће нови људи на управи сретнији бити од нас, те пронаћи неисцрпиве изворе за подмирење позоришних потреба.

Ми можемо само од срца желити новој управи да буде сретније руке од нас!

Политичке новости.

Русија. Из *Петрограда* јављају „*Келнским Новинама*“, да је истинита вест о томе, да ће *Муравјев* руски посланик у Копенхаги, *заузети* место *мин стра спољашњих послова* у Русији.

*

Србија У прошлу недељу отпутовао је краљ *Александар* са оцем својим *Миланом у Ниш*, где је тај дан прослављен као дан ослобођења. Краљ Александар ће да се врати сутра, у уторак, на траг у Београд, због честитака о новој години, а Милан ће да остане још који дан у Нишу.

— Министар председник и министар спољашњих послова, *Симић*, упутио је српског посланика у Цариграду, Владана *Ђорђевића*, да овај енергично протестира код султана и турске владе, због догађаја у последње време у *Скопљу*, којом приликом је и до крви дошло.

— Пропесене вести о женидби краља Александра са једном од кнегињица из дома Хабсбуршког, сматрају се као просте комбинације, које су пре времена поникле у главама појединих новинара. Дао бог, Бог, да су вести о овакој женидби лажне, а истина да буде да до оваке женидбе, неће никако ни доћи, у садашњим политичким приликама.

Вести из народа.

— Пишу нам из **Новог Сада:** Јуче у недељу 29. дец. приредила је новосадска омладина забаву са игранком у корист своје благајне. Ово младо друштво врло лепо напредује и под управом свога новог коровође *Д. Хруза* пожњело је на овој забави потпуна успеха. Све тачке програма изведене су на највеће задовољство присутних, који су својим опетованим и јасним знацима одобравања изразили своје признање тако, да су се поједине тачке морале поновити, као дујети „*Весело срце*“ од Хруза, и „*Далматински шајкаш*“ од Хајдриха. Потоњу песму цевали су *Н. Керчевић* и *Н. Величковић*, а композицију коровође *Хруза* „Весело срце“ певале су гђце *З. Акимовићева* и *М. Крстићева*, и опште тапшање односило се како на њихово складно и лепо певање, толико и на лепу композицију коровођину. Зборови као и тенор-соло такође су опште задовољство изазвали као читав програм, само нам је жао што није било говора или декламације, за коју смо задња дознали да је спремљена била. После програма настало је весело играње, које је поред велике посете до дубоко ујутру трајало, а нарочито се похвалити мора, што је ред игара богат био омиљеним српским народним играма. За време одмора пало је више прикладних здравица и красних песама ван програма. Разишли смо се с општом жељом, да ово вредно младо друштво. све више и боље напредује. како би својој истакнутој цели што боље од говарати могло, у славу српског родољубивог занатлијства!

Вести из места и са стране.

Прослава династије Петровића на Цетињу. Прославиће се 2. јануара идуће године. У то време долази многи народ на Цетиње, да честита кнезу Ново Лето те ће се том приликом уједно и прослава обавити.

Добротворка „Задруге Српкиња Панчевачких.“ Врла српкиња госпођа Драга Радосављевићка подарила је задруги 100 ф. Одбор поменуте задруге уврстио је у својој последњој седници племечиту дароватељку у ред својих добротворака и издао јој писмену захвалницу.

За поплављенике у Србији и Црној Гори скупио је *Лаза Станисављев* црквени тутор у Бечкереку 7 фор. 80 новч., који је новац преко нашег листа отправљен куда треба.

Изгорела српска црква. На Бадњи дан изгорела је српска саборна црква у Котору. Штета износи 100 000.

Задруга српске берберске омладине. Пишу нам из Беча: Овде код нас Срби бербери основаше задругу. Чланови њени су из Срема, Бачке, Баната и то већином омладина. Намера тог друштва је, с једне стране да потпомаже оболеле или без посла другове с друге пак да очува и овде у даљини свој национални карактер.

Крађе у Пешти толико су отеле мах, да се већ изводе и по главним улицама. Ових дана је једна жена заварала неког келнера и помоћу свога компањона отела му новчаник са 120 ф. Други један кесарош отео је од једног господина на Андрашијевој улици, златан сат и ланац. Заиста срамота за многохваљену престоницу.

Полиција се множи. Данашњој угарској влади нема још доста полиције тајне и јавне у Угарској. Мало јој се издаје за ове плаћене душе, па ће од нове године да умножи полицију, да је већма организује и да постави надзорнике полицајне. То све разуме се на рачун нових трошкова државних. Утрошиће у то многе нове хиљаде више но до сад. И онда разуме се биће: И на земљи мир! . . .

Бечка друштва. Прошле године било је у Бечу разних пријављених и на основу правила постојећих друштава 3.201, а рачуна се да је свега постојало 6000. На науци и уметности радило је 398 друштава, штедњи 664, човечности 680 богоштовљу 167, политичким сврхама 133, забави 997 (међу тима 188 певачких друштава), спорту 448 а 50 разним другим сврхама.

Братоубица. Из Мишколца јављају: Два Краковска становника, браћа Јован и Ђорђе Селчак, били су од дужег времена у завади због очинског наследства. Ових дана пођу браћа из Нађ Резе кући. Њима се придружи и један трећи по имену Павле Зајац Микушин, који је изврежбани убица. Кад су стигли у једну шуму спопадну Ђорђе Селчак и његов друг лупеж Јована Селчака, који није о томе ништа слутио, и убију га. Затим затрпају леш сувим лишћем и врате се кући. Жена и троје деце убијеног у залуд су целог дана тражили свога хранитеља, али њега не беше. Сумња да га је његов брат са овог света отправио, на све се стране распрстла, и кад су Ђорђа Селчака притворили, одмах је признао. Пратња Јована Селчака била је необична велика, а што су по наредби суда били на пратњи оба убице.

Трговина о мртвацима. У Њујорку се води расправа против чиновника који су код тамошње мртвачке куће. Ови чиновници су све лешине самоубијца и других, за које се слабо ко старао, продавали лекарима, свеучилиштима, анатомским заводима итд. Истрагом је доказано, да је та трговина носила дотичнима око 50.000 долара годишње а тако је била разграната, да је чак имала и своје звање за отпремање „еспапа.“

Изгорело позориште. У Варшави је изгорела зграда за давање забава „Елдорадо“. Певачице Француске и Немице које у неким оделењима зграде становаху једва су утекле од смрти.

Бегство из манастира. Из пожунског манастира Notre Dame покушала је да побегне баронеса Ланге. Каже се, да је то покушала из туге за кућом, али се за то тек неће скакати кроз прозор са другог спрата и свој живот стављати на коцку. Двоје, троје пролазника дочекали су је у разастрте своје огртаче те се није угрувала при падању, а молила их је очајно да је не врате натраг калуђерицама у манастир, на које се тужи да сурово поступају с њоме. Но крај свега тога опет је враћена у манастир.

Изгубљено дете. Апатински воденичар Јаков Мајер имао је трогодишње дете, које му је пре годину дана нестало без икаквог трага. Кад га нигде не нађоше, мислили су да се утопило у Дунав, али ових дана нађу у шуми на остатке детиње и мисле да је дете морало заћи у шуму, а после није знало из ње да изађе.

Бактериолошки лабораторијум подићи ће се у Бечу на Отакрикгу На ту цел тражи аустријска влада накнадни кредит од 86.000 фор.

Војна снага балканских држава. У случају рата на истоку дале би балканске државе оволико војника: Румунија има 5,800.000 становн., а војника 220.000; Бугарска 3,500 000 становника, 175.000 војника; Србија 2,200.000 становника, 55.000 војника; Црна Гора 200.000 становника, 40 000 војника; Грчка 2,200.000 становника, 66.000 војника. Свега 556.000 војника. Овај рачун доноси енглески лист „Пал Мал Газета“, но биће да је то рачун без бирташа.

Парница због три сантима. Неки берзијанац био је на железничкој станици у Паризу и извадио карту да се одвезе у лов. Но вратар му пред носом затвори врата и влак одјури. Морао је дуже времена чекати док не дође други влак. Из дуга времена узме ценовник за вожњу и разгледао га је те примети, да је он карту платио три сантима више него што је прописано. Оде на благајницу и заиште да му врате три сантима. Са благајнице га пошљу управитељу станице, а овај га одбије. Идућих дана заиште писмено од управе своја три сантима, затим пошље препоручено писмо и кад на све то није ништа добио, поднесе тужбу против управе. Управа није хтела да му врати три сантима, јер би признала тиме своју погрешку и тако се поведе парница, коју после 8 месеци добије берзијанац. Железничка управа уложи призив и после 18 месеци изгуби и код другог суда, она се тиме не задовољи и уложи призив и код највишег суда, где буде коначно осуђена. Парница је трајала три године а стаје друштво 8.000 франака без хонорара друштвеног адвоката.

Чудновата шала. Један рентијер возио се из Хавра натраг у Париз. У купеу, у коме је он заузео место, сео је према њему и један млад човек врло отменог изгледа, и отпоче са њим разговор. Доцније у другим станицама уђоше и други путници и тада се отпоче општи разговор. Код Руана заспа рентијер В.. Разговор у купеу и даље се продужио. На једанпут млади човек, који се издао да је синовац рентијеров, који је заспао, рече полако сапутницима. „Ја ћу са мојим стрицем да начиним једну лепу шалу.“ И он откопча кајиш од кожне торбе, коју је рентијер о врату носио. „Ја ћу се мало на страну сакрити“ продужи он „немојте ништа говорити. Али ћемо се дивно забављати, ја ћу кроз малу рупу такође моћи видети целу ову забаву.“ Како се баш у то време стигло у Вернон, то млади човек вину се из вагона и нестаде га. Одмах после тога пробуди се и рентијер и одмах примети да му нема кожне торбе. „Покраден сам“ викну он. Путници се сви у глас насмејаше. Рентијер се нађе у чуду. Најзад један од путника објасни му: „Умирите се“ рече му он. „Ваш се синовац само са вама шалио, он се ту сакрио и на првој штацији ви ћете вашу торбу добити“. — „Та ја немам никаквог синовца“ викну рентијер. Сад се почеше и путници чудити и снебивати, јер су и сами, и без воље и знања, помогли једном кесарошу. Рентијеру није остало друго, него кад је дошао у Париз да подигне тужбу. У украденој торби било је 100 динара и још много других важних артија.

Кратке вести. Панчевачко магистрат тражи преко једног свог изасланика, да се тамо отвори фабрика дувана — У Дебрецину је у прошли понедељак свечано отворена нова палата краљевске табле. — Једногодишњи добровољац Фараго у Мишколцу осуђен је од војничког суда на једну и по годину затвора и три године службе, што је оставио своје место на стражи и нађен у оближњој крчми. — Удова попадија Јовановићка у Београду пуцала је из револвера на генерала Стеву Пантелића у прошли понедељак, што је одпустио њеног сина из војничке академије. Држи се да је умно оболела — Из Рима јављају, да је папа опасно оболео

ПОЗИВ

на

XXIV. БЕСЕДУ С ИГРАНКОМ

коју приређују

УЧЕНИЦИ СРПСКЕ ВЕЛИКЕ ГИМНАЗИЈЕ

У НОВОМ САДУ

на светог Саву, 14. (26.) јануара 1897.

у корист својим сиромашним саученицима.

Беседа ће бити у позоришту Дунђерскога а игранка у дворници „Јелисавете.“

ЦЕНЕ МЕСТИМА: Ложа бр. 1—5 у партеру и бр. 7. у првом спрату 15 фор.; ложа бр. 1—5 у првом спрату 12 фор; ложа бр 6 у партеру и у првом спрату 10 фор.; ложа у другом спрату 6 фор.; седиште у партеру у прва четири реда 2 фор. 50 н, у осталим редовима 2 фор.; седиште на балкону у првом реду 2 фор. 50 нов. у другом реду 1 фор. 50 н у трећем и четвртом реду 1 фор; седиште у другом спрату у првом реду 1 фор. 20 н. у другом реду 1 фор.; стојање у партеру 1 фор.; стојање у другом спрату 50 н Код свију места осим стојања у другом спрату урачунана је улазница на игранку. Улазница само на игранку 1 фор.

Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

Улазнице се могу добити у гимназијске управе и на дан беседе у вече на каси.

Почетак равно у 7 сахата у вече.

I.

1. *Увертира у Мајерберове „Хугеноте“* за гласовир у четири руке и оркестар удесио Петрик, свирају гимназисте Војислав пл Војновић и Милан Димовић и гимназијски свирачки збор.
2. *Приморски напеви*, по Лжичару прерадио Мокрањац, пева гимназијски мешовити лик.
3. *Фанфара, војнички збор и призор из Гунодове „Маргите,“* приказује гимназијски свирачки збор, мушки лик и гимназисте Секула Попов и Лазар Вучков.
4. *Постојница*, сложио гимн. Исидор Бајић, уз оркестар пева гимн. Димитрије Бокшан.
5. *Дечја симфонија* од Хајдна, приказују млађе гимназисте.
6. а) *Каватина из Гунодове „Маргите.“*
б) *Соловеј*, од Алабјева, уз оркестар пева гимназиста Секула Попов.
7. *Збор ловаца и Швајцараца из Росинијева „Вилхелма Тела“*, уз оркестар пева гимназијски мушки и мешовити лик.
8. *Дует из Томасове „Мињоне“*, уз гласовир певају гимназисте Димитрије Секулић и Лазар Вучков.
9. а) *Бачки збор из Неслерова „Секингенског трубача“*;
б) *Ловачки збор из Веберова „Виленјака“*, уз оркестар пева гимназијски мушки лик.
10. *Рондо из Мозартова Концерта* (op 81. компонована 1776. год) за три гласовира и оркестар, свирају гимназисте Риста Михајловић, Урош Теодоровић и Милан Ђурчин и гимназијски свирачки збор.
11. *Из мог ђаковања*, својим ученицима сложио Јован Грчић, пева гимназијски и мешовити лик.

II.

ИГРАНКА.

Огласи.

ПРОДАЈА КУЋЕ

из слободне руке по врло повољним условима у телечковој (рузмаринској) улици бр. 20. упитати код власника у Новом Саду.

Сава Стојковић
гостионичар.

637 3—3

СРЕТНО НОВО ЛЕТО

1897.

Желим својим гостима.

Мартин Малдакер
угоститељ код „белог крста“
у Новом Саду.

642 1—1

Главни уредник: др. Емил Гаврила — Одговорни уредник: Ђока Ђорђевић. — Штампарија Ђорђа Ивковића.